

RAAP-NOTITIE 1479

Plangebied Noord te Elsloo

Gemeente Ooststellingwerf

**Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Dhr. J.G. Dijkstra

Titel: Plangebied Noord te Elsloo, gemeente Ooststellingwerf; archeologisch
vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: januari 2006

Auteur: *drs. J.E.A. Jans*

Bestandsnaam: N01479-00EN.doc

Projectcode: 00EN

Projectleider: drs. J.E.A. Jans

Projectmedewerkers: dr. G. Aalbersberg & J.E. Pruijm

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 15400

Autorisatie: drs. J.L. van Beek

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2006

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: dhr. J.G. Dijkstra
- *aanleiding onderzoek*: planontwikkeling t.b.v. nieuwbouw
- *datum uitvoering veldwerk*: 10 januari 2006
- *lokale omstandigheden die van invloed zijn geweest op het onderzoek*: in het plangebied bevond zich ten tijde van het veldwerk een aantal opgeworpen bulten zand die van invloed zijn geweest op de plaatsing van de boringen.

Locatiegegevens

- *plangebied*: het plangebied betreft het perceel ten noorden van Noord 11a ten noorden van Elsloo.
- *plaats*: Elsloo
- *gemeente*: Ooststellingwerf
- *provincie*: Fryslân
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 11H
- *plangebied in gebruik als*: grasland
- *oppervlakte plangebied*: ca. 0,6 ha
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 211.875/551.500

Onderzoeksvragen

Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologisch advies*: volgens de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE; www.fryslan.nl/bininfo/chk/inhoud/startchk.htm) is voor het plangebied voor de periode Steentijd-Vroege Bronstijd een karterend

onderzoek 1 noodzakelijk voor een gebied groter dan 500 m² (onderzoek met een boordichtheid van 12 boringen per ha). Voor de periode Midden Bronstijd-Vroege Middeleeuwen is een historisch en karterend onderzoek 3 nodig (6 boringen per ha).

- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem):*
  - in plangebied: geen
  - in de directe nabijheid (< 300 m): geen

Historische gegevens

- *historische kaarten:* op de topografische kaart van 1853-1856 (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992) staat geen bebouwing aangegeven. Op de kaart van Schotanus à Sterringa (1718) en de topografische kaart van 1924 (ROBAS Producties, 1990) is evenmin sprake van bebouwing binnen het plangebied.

Bodemkundige en/of geologische gegevens

- *bodem volgens bodemkaart:* gooreerdgronden met lemig fijn zand (Stiboka, 1971: code pZn23).

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen:* boringen op een onderlinge afstand van circa 25 m. De locatie van de boringen werd mede bepaald door de aanwezigheid van enkele grote hopen zand in het plangebied.
- *gebruikt boormateriaal:* gutsboor met een diameter van 2 cm
- *totaal aantal boringen:* 11
- *minimaal geboorde diepte:* 0,52 m
- *maximaal geboorde diepte:* 1,30 m
- *boorbeschrijvingen:* lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met:* meetlinten

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch):* de bodemopbouw in het plangebied is als volgt. De toplaag bestaat uit een bouwvoor/verstoorde laag met een dikte van 0,23 tot 0,73 m: (donker-)bruingrijs, zwak siltig, matig humeus, matig fijn zand, soms met zandbrokken. In een enkele boring is op deze laag nog opgebracht geel en bruingrijs zand opgemerkt (boringen 1, 7 en 8). Onder de bouwvoor/verstoorde laag bevindt zich in vrijwel alle boringen dekzand (lichtgrijsgeel, zwak siltig, matig fijn zand). In boring 10 is tussen de bouwvoor en het dekzand een veenlaag (donkerbruinzwart, veraard, licht zandig) met een

dikte van 0,07 m aangetroffen. In geen van de boringen is in het dekzand een podzolbodem waargenomen.

- *Archeologische indicatoren*: geen.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De bodem in het plangebied bestaat uit een bouwvoor/verstoorde laag (plaatselijk met opgebracht zand) op dekzand. Archeologische indicatoren zijn niet aangetroffen.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het booronderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Contactpersonen

- *contactpersoon overheid*: dr. G.J. de Langen, provinciaal archeoloog provincie Fryslân (tel. 058-2925487).
- *contactpersoon RAAP*: drs. J.E.A. Jans, projectleider RAAP (tel. 0512-589140).

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROBAS Producties**, 1990. *Historische atlas Friesland. Chromotopografische Kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. ROBAS Producties, Den Ijp.
- Schotanus à Sterringa, D.B.**, 1718. *Uitbeeldinghe der Heerlijckheid Friesland; zoo in 't algemeen, als in haare zo bijzondere XXX grietenijen*. François Halma, Ljouwert.
- Stiboka**, 1971. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 11 Oost Heerenveen*. Stiboka, Wageningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1991. *Grote Provincie Atlas Friesland, schaal 1:25.000*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.
- Wolters-Noordhoff Atlasproducties**, 1992. *Grote Historische Provincie Atlas Friesland 1853-1856, schaal 1: 25.000*. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen

Overzicht van figuren en tabellen

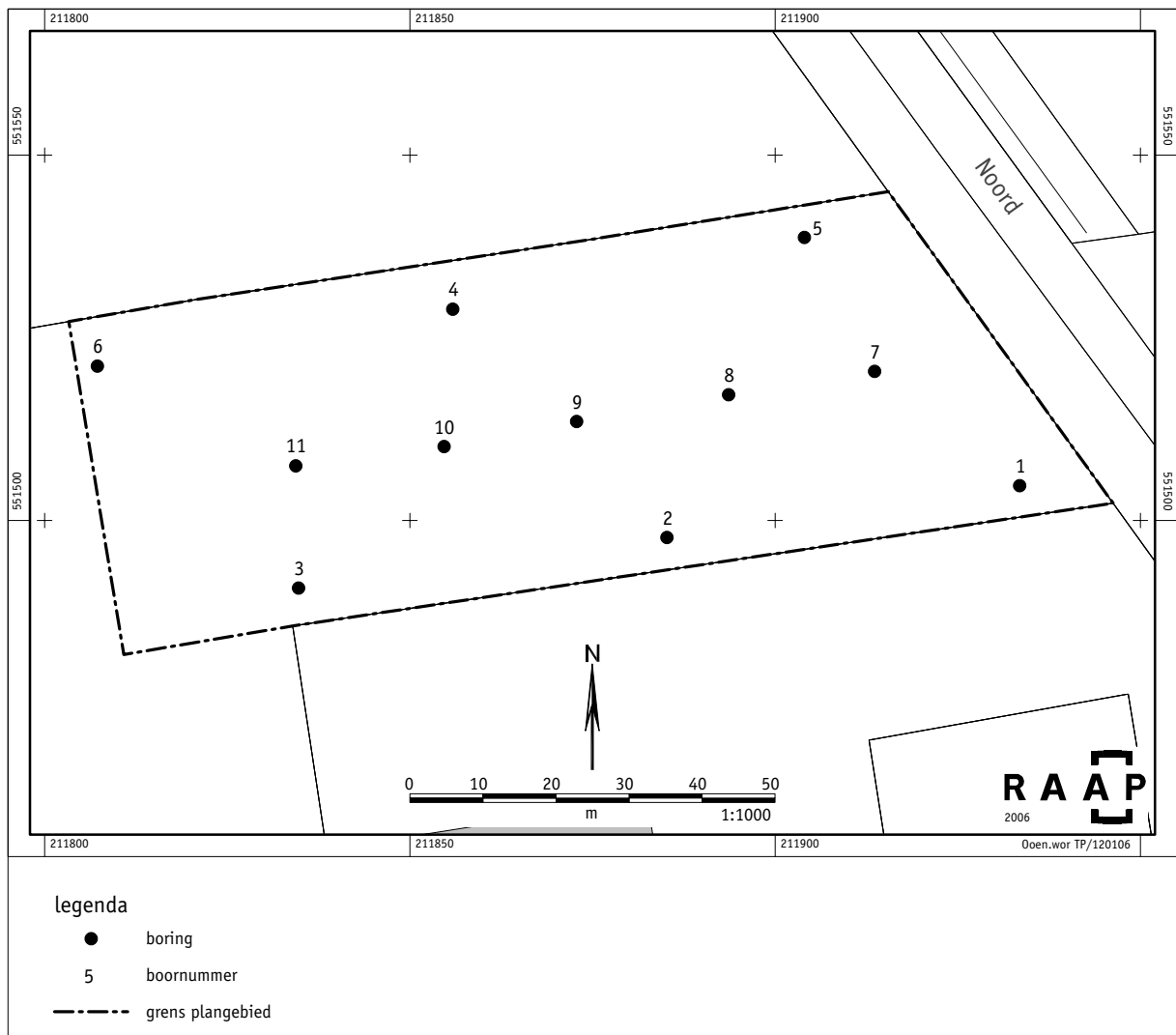
Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering
Nieuwe tijd	1500 - heden
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor - 450 na Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000 - 8800 voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

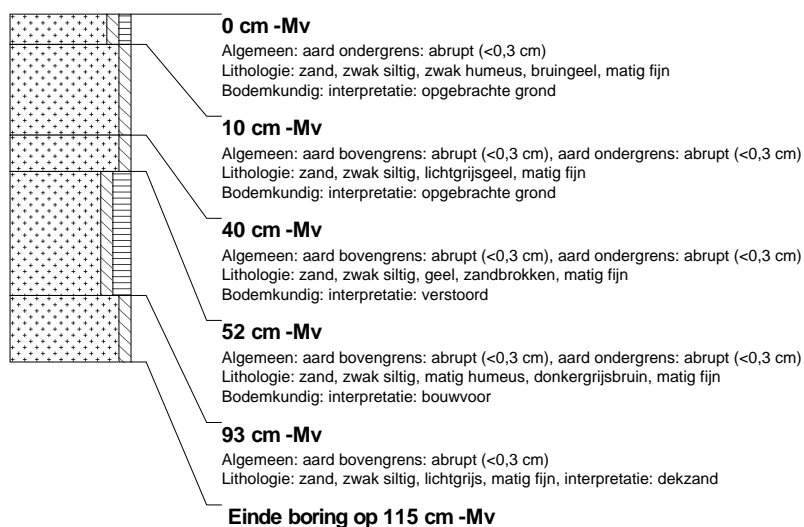
Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: OOEN-1

beschrijver: GA/JJ, datum: 10-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

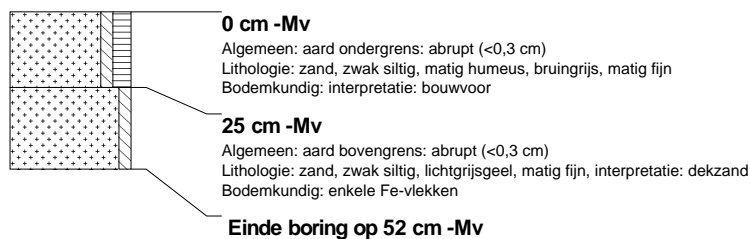
boring: OOEN-2

beschrijver: GA/JJ, datum: 10-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OOEN-3

beschrijver: GA/JJ, datum: 10-1-2006, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

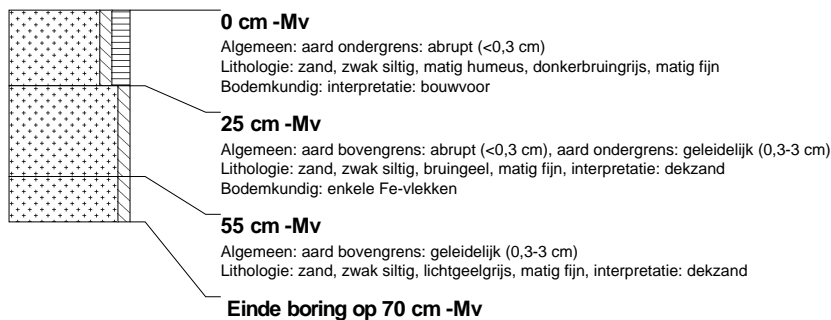
boring: OOEN-4

beschrijver: GA/JJ, datum: 10-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OOEN-5

beschrijver: GJ/JJ, datum: 10-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

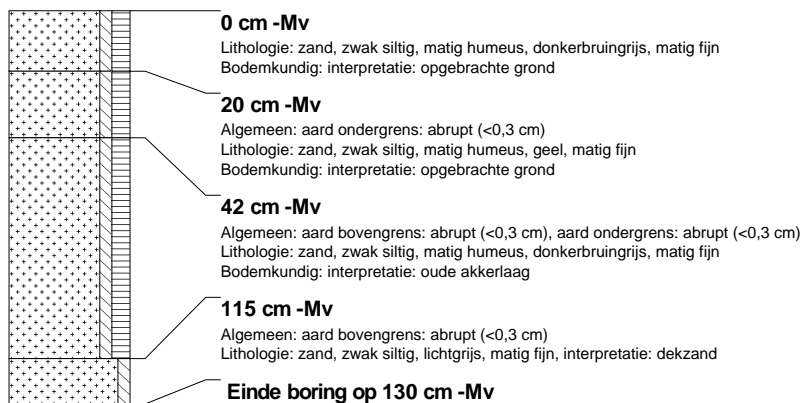
boring: OOEN-6

beschrijver: GA/JJ, datum: 10-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

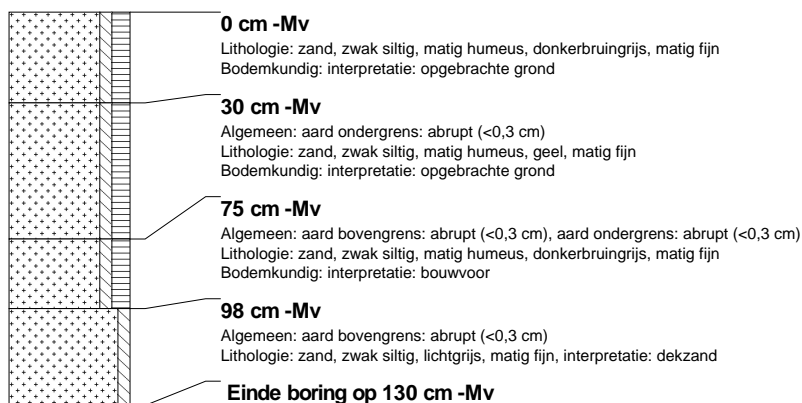
boring: OOEN-7

beschrijver: JEP/JJ, datum: 11-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OOEN-8

beschrijver: JEP/JJ, datum: 11-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OOEN-9

beschrijver: JEP/JJ, datum: 11-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OOEN-10

beschrijver: JEP/JJ, datum: 11-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

boring: OOEN-11

beschrijver: JEP/JJ, datum: 11-1-2006, boortype: zandguts-2 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Friesland, gemeente: Ooststellingwerf, plaatsnaam: ELSLOO, opdrachtgever: PARTICULIER, uitvoerder: RAAP Noord

